

Yhteysviranomainen
Lupa- ja valvontavirasto
kirjaamo@lvv.fi

Luonnonsuojelulain 35 §:n mukainen lausunto, Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke, ABO Energy Suomi Oy, Latvakangas FI1101804 (SAC), Kärsämäki

Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahankkeen YVA-menettelyn yhteydessä on laadittu Latvakankaan Natura-aluetta koskeva Natura-arviointi. Natura-arviointi on päivätty 31.1.2024 ja sen on laatinut Sitowise. Riitamaa-Nurmesnevan hanke sijoittuu Latvakankaan Natura-alueen läheisyyteen.

1 Latvakankaan Natura 2000-alue

Latvakangas on Lapinniemen lisäksi ainoita jäljelle jääneitä vanhojen metsien kohteita Kärsämäen kunnassa. Alueen pinta-ala on 26 ha ja sen suojeluperusteina on kaksi luontotyyppiä: boreaaliset luonnonmetsät 9010 (18 ha) ja puustoiset suot 91D0 (5,9 ha). Hankealue sijoittuu noin 120 metrin etäisyydelle Latvakankaasta luoteeseen. Latvakangas sisältyy vanhojen metsien suojeluohjelmaan.

Alueen suojelu toteutetaan luonnonsuojelulain nojalla. Latvakankaan luontotyyppien suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan sitä, että alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys.

1.1 Natura-arviointi

Arvioinnin kohteena oleva hanke

Myrsky Energia Oy suunnittelee tuuli- ja aurinkovoimahanketta Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Riitamaa-Nurmesnevan hankealue sijaitsee noin 8 kilometrin etäisyydellä Kärsämäen keskustaaajamasta lounaaseen ja noin 14 kilometriä Pyhäjärven keskustaaajamasta luoteeseen. Tuuli- ja aurinkovoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, joiden yksikköteho on enintään 10 MW. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m, napakorkeus enintään 200 m ja lavan pituus enintään 100 m. Tuulivoimaloista 36 sijoittuu Kärsämäen puolelle ja 17 Pyhäjärven puolelle. Laajimpaan hankevaihtoehtoon sisältyvän aurinkovoima-alueen pinta-ala on noin 456 hehtaaria. Tuuli- ja aurinkovoimaloiden lisäksi alueelle rakennetaan tarvittavat yhdystiet, voimaloiden väliset huoltotiet, maakaapelointi voimaloiden välille ja sähköasemat.

Tuuli- ja aurinkovoimahankkeen ulkoinen sähkönsiirto on suunniteltu toteutettavaksi uudella voimajohdolla, joka rakennetaan hankealueen eteläosasta länteen Pysäysperän sähköasemalle tai itään Murtoperän suunnitellulle sähköasemalle. Sähkönsiirto toteutetaan 400 kV ja 400 kv +110 kV ilmajohtoilla. Ilmajohto rakennetaan kokonaan tai lähes kokonaan uuteen maastokäytävään, toteutettavasta vaihtoehdosta riippuen. Sähkönsiirron reittien kokonaispituus on 25–41 km. Hankkeeseen sisältyy myös olemassa olevien teiden kunnostusta ja jonkin verran uusien tieosuuksien rakentamista.

Arvioinnissa esitetty näkemys Natura-alueeseen kohdistuvista vaikutuksista

Hankkeen tiedot perustuvat Natura-tietolomakkeen ja hankesuunnitelman tietoihin. Vaikutukset on arvioitu asiantuntija-arviona. Hankkeen tietoja ja toisaalta tietoa lajistosta on tarkasteltu rinnakkain ja arvioitu, onko merkittävä vaikutus mahdollinen.

Hankealue ei ulotu Natura-alueelle, ja tuuli- ja aurinkovoimapuiston sähkönsiirtoreitit sijoittuvat etelään, etäälle Natura-alueesta. Suoria muutoksia ja sitä kautta suoria vaikutuksia ei arvioida aiheutuvan Latvakankaalle.

Hankkeen mahdollisiksi välillisiksi vaikutuksiksi on tunnistettu voimaloiden ja teiden rakentamisesta ja vanhojen teiden kunnostamisesta johtuva reunavaikutuksen lisääntyminen, rakennustoimista aiheutuvat muutokset valunnan määrään ja laatuun sekä mahdolliset onnettomuudet, joissa lähialueille voi vapautua polttoaineita.

Hankkeen raivattavista voimala-alueista lähin sijaitsee 490 m päässä Latvakankaalta, eikä reunavaikutuksia katsota tämän takia syntyvän itse voimaloista. Myös lähimpien (260 m) kunnostettavien ja uusien tieosuuksien katsotaan olevan niin kaukana Latvakankaan Natura-alueesta, että vaikutuksia ei synny teiden kunnostamisesta tai uusien teiden rakentamisesta. Vaikutuksia valuntaan arvioidaan syntyvän vain kunnostettavista teistä ja pienessä määrin voimala R33:sta, jonka raivattava voimala-alue sijaitsee osin Latvakankaan valuma-alueella. Muut rakennettavat alueet sijaitsevat Latvakankaan valuma-alueen ulkopuolella.

Sähkönsiirrosta ei arvioida syntyvän vaikutuksia, koska lähimmillään sähkönsiirtovaihtoehdot sijoittuvat 5 km päähän Latvakankaalta.

Hankkeen reunavaikutusten ei arvioida ulottuvan Natura-alueelle ja mahdollisten vesistövaikutusten arvioidaan olevan vain väliaikaisia. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Latvakankaan suojeluperusteisiin luontotyypppeihin suorien tai epäsuorien vaikutusten tai yhteisvaikutusten kautta.

1.2 Lupa- ja valvontaviraston lausunto Natura-arvioinnista

Natura-arvioinnin asianmukaisuus

Natura-arviointi on luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan tehtävä asianmukaisella tavalla. Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdassa edellytetty arviointimenettely on toimeenpantu luonnonsuojelulain 35 §:llä. Luonnonsuojelulain 35 §:n mukaisen arviointi-

ja lausuntomenettelyn tehtävänä on tuottaa objektiivista tietoa viranomaiselle sen varmistamiseksi, että hanke ei yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa merkittävästi heikennä Natura-alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja.

Oikeuskäytännön mukaan asianmukainen arviointi sisältää täydellisiä, täsmällisiä ja lopullisia toteamuksia ja päätelmiä, joilla voidaan hälventää kaikenlainen perusteltu tieteellinen epäily ehdotettujen töiden vaikutuksista kyseessä olevaan alueeseen (mm. asiat C-236/01, kohdat 106 ja 113, C-127/02, kohta 59, C-304/05, kohta 69). Arviointia ei voida pitää asianmukaisena, jos alueen luontotyyppejä ja lajeja koskevat tiedot puuttuvat tai ne eivät ole luotettavia eivätkä ajantasaisia (mm. asia C-43/10, kohta 115). Natura-arvioinnin tulee muodostaa itsenäinen kokonaisuus, jossa johtopäätökset perustellaan täsmällisiin tieteellisiin seikkoihin perustuen. Vaikutukset suojelun perusteena oleviin luonnonarvoihin tulee arvioida yksin ja yhdessä muiden hankkeiden ja suunnitelmien kanssa (mm. asiat C-127/02, C-6/04, C-98/03, C-538/09).

Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että Natura-arviointi ei ole asianmukaisesti laadittu sen arvioimiseksi, heikentääkö arvioitu Riitamaa-Nurmesnevan tuuli- ja aurinkovoimahanke niitä luonnonarvoja, joiden perusteella Latvakankaan alue on hyväksytty Natura 2000 verkostoon, vaan siinä on seuraavaksi käsiteltäviä puutteita.

- Arvioinnissa ei ole riittävästi selostettu, minkälaisia toimenpiteitä kunnostettavilla teillä aiotaan tehdä.
- Arvio hulevesivaikutusten merkittävydestä on toteava eikä perustu laskelmiin tai muuhun tehtyyn selvitykseen.
- Yhteisvaikutusten arviointi vaatii uudelleen tarkastelua, kun teiden kunnostukseen ja hulevesiin liittyviä osioita on täydennetty.
- Vaikutusarvioinnissa tulisi tarkastella myös teiden parantamisessa ja muussa rakennustoiminnassa syntyvän pölyn aiheuttamia vaikutuksia.

Arvioinnin toteuttamistapa

Hankekuvaus on monella tapaa tyydyttävä, mutta suunnitelmakuvauksissa ei ole kerrottu, millä tavalla Latvakankaaseen vaikuttavat tiet on tarkoitus kunnostaa, ja jos teitä aiotaan leventää, mihin suuntaan levennys tapahtuu ja kuinka suuresta levennyksestä on kysymys. Tämä estää Lupa- ja valvontaviraston näkemyksen mukaan teiden kunnostamisesta johtuvan reunavaikutuksen arvioimisen.

Arvio hulevesiin aiheutuvasta muutoksesta ja muutoksen vaikutusten merkittävydestä on toteava eikä esimerkiksi mallintamisen avulla ole tehty konkreettista arviota lisääntyvän huleveden määrästä tai sen laadun muutoksesta. Arvion ei näin ollen voi katsoa perustuvan parhaaseen saatavilla olevaan tietoon, kuten Natura-arvioinnissa kuuluisi. Vaikutusarvioinnissa ei myöskään huomioida suojeluperusteisten luontotyyppien nykyistä tilaa ja edustavuutta merkittävyttä arvioitaessa. Tämänhetkisen tiedon avulla ei ole mahdollista luotettavasti arvioida Latvakankaan hulevesien määrän ja sen mukana

kulkeutuvien aineiden muutoksen suuruutta eikä sulkea pois niistä aiheutuvia merkittäviä vaikutuksia Latvakankaan hankealueelle.

Yhteisvaikutusten arviointi on toteava eikä arviossa esitetä, mitä mahdollisia yhteisvaikutushankkeita hankealueen lähellä sijaitsee.

Arvio vaikutuksista Latvakankaan suojelutavoitteisiin

Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että Latvakankaan - Natura-alueen suojelutavoitteena on alueen olemassa olevan tilan säilyttäminen tai parantaminen. Natura-arvioinnin mukaan suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin voi hankkeen toteutuessa kohdistua heikentäviä vaikutuksia, jolloin hanketta ei voida katsoa olevan suojelutavoitteiden mukaiseksi.

Lupa- ja valvontavirasto yhtyy näkemykseen siitä, että Latvakankaan alueelle ei todennäköisesti synny reunavaikutusta hankkeen tuulivoimaloista, kun huomioidaan lähimmänkin voimalan etäisyyden Natura-alueesta olevan 490 m, joka ylittää suurimmat nykytietämyksen mukaiset arviot reunavaikutuksen ulottuvuudesta. Tämä etäisyys kattaa myös mahdollisen kaatumisen aiheuttaman riskin.

Lupa- ja valvontavirasto ei voi yhtyä arvion näkemykseen siitä, että teiden kunnostamisesta ei synny merkittäviä vaikutuksia, koska hankkeen teiden kunnostamista ei ole esitelty riittävästi, jotta kävisi selväksi, mitä teille tarkalleen ottaen aiotaan tehdä, ja tämän takia kunnostettavien ja uusien tieosuuksien reunavaikutus alueelle ei ole arvioitavissa. Merkittävät vaikutukset eivät näin ollen ole poissuljettavissa.

Arviossa on esitetty, että Latvakankaan Natura-alueelle virtaaviin ojiin voi syntyä jonkin verran lisähulevesi- sekä kiinteiden ja liuenneiden aineiden kuormaa, joka painottuu hankkeen rakentamisvaiheen, mutta tämän ei arvioida vaikuttavan Latvakankaan suojeluperusteisiin luontoarvoihin. Lupa- ja valvontavirasto ei voi yhtyä näkemykseen, koska näkemys on toteava, eikä perustu konkreettiseen laskelmaan, mallinnukseen tai muuhun menetelmään, jolla voitaisiin osoittaa muutoksen suuruus. Merkittävät vaikutukset eivät näin ollen ole asiallisesti poissuljettu.

Arvion mukaan hankkeesta ei aiheudu yhteisvaikutuksia Latvakankaan Natura-alueelle. Lupa- ja valvontavirasto ei voi yhtyä näkemykseen ennen kuin arviota on täydennetty reunavaikutusten ja hulevesivaikutusten osalta. Lisäksi arviossa tulisi esittää, mitä yhteisvaikutuksia aiheuttavia muita hankkeita Riitamaa-Nurmesnevan hankealueen lähellä sijaitsee. Arviointiin tulee sisällyttää myös arvio rakentamisen ja teiden kunnostuksen yhteydessä syntyvän pölyn mahdollisista vaikutuksista Latvakankaan suojeluperusteisiin.

Lieventävät toimenpiteet

Arviossa on tunnistettu oikein vesistövaikutusten lieventämisen keinona rakentamisen ajoittaminen sateisimpien aikojen ulkopuolelle. Hankkeen YVA-selostuksessa on myös mainittu, että alue ei sijaitse happamien sulfaattimaiden alueella, joten happamien kaivuumaiden ja valumavesien esiintyminen alueella on erittäin epätodennäköistä. Näiden

happamien valumien mahdollisuuteen tulee kuitenkin varautua ja niiden esiintymiseen rakentamisen aikana reagoida, jotta niistä ei aiheudu uhkaa Latvakankaan Natura-alueelle.

Seuranta

Natura-arvioinnissa seurannalla varmistetaan lieventävien toimenpiteiden täytäntöönpanon onnistuminen (Komission tiedoksi C(2021) 6913 Final). Seuranta on kohdennettava niihin suojeluperusteisiin, joiden heikentyminen on poissuljettu lieventävillä toimenpiteillä. Seurantasuunnitelma on oleellinen osa sellaista Natura-arviointia, jossa muuten mahdollisesti merkittäviä vaikutuksia lievennetään. Seurantasuunnitelman tulee sisältää odotettujen tulosten eli hypoteesien asianmukaisen dokumentoinnin.

Seurannalla ei voida korvata sitä, että Natura-arviointi- ja lausuntomenettelyn perusteella merkittävien vaikutusten syntymättä jäämisen on oltava varmaa (EUTI C-239/04, C-142/16). Tästä huolimatta Lupa- ja valvontavirasto pitää tärkeänä, että seuranta on riittävän laaja havaitsemaan myös yllättäviä vaikutuksia.

Kun hankkeen aiheuttamista hulevesien muutoksista on tehty tarkempi arvio, on arvioon liitettävä myös näkemys siitä, onko tulokset huomioiden Latvakankaalle kulkeutuvien hulevesien määrästä ja laadusta suoritettava jatkoseuranta Latvakankaaseen kohdistuvien riskien ehkäisemiseksi ja liitettävä tarvittaessa tähän liittyvä suunnitelma arvioon.

1.3 Lupa- ja valvontaviraston johtopäätös Natura-arvioinnista

Luontodirektiivin 6 artiklan 3 kohdan mukaan toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa hyväksyntänsä suunnitelmalle tai hankkeelle vasta varmistuttuaan siitä, ettei suunnitelma tai hanke vaikuta kyseisen Natura-alueen koskemattomuuteen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että hankkeelle voi myöntää luvan tai suunnitelman hyväksyä vain, kun Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontoarvoihin kohdistuvat merkittävästi heikentävät vaikutukset ovat poissuljettuja (LSL 39 §).

Tämänhetkinen arvio ei mahdollista heikentävien vaikutusten poissulkua kunnostettavien ja uusien teiden aiheuttamien reunavaikutusten, hankkeen aiheuttamien hulevesimuutosten, yhteisvaikutusten ja rakentamisen aikaisen pölyn osalta. Arviointia on täydennettävä selostamalla yksityiskohtaisesti, mitä toimenpiteitä arviossa mainituille vaikutusten arvioinnin kannalta merkityksellisille tieosuuksille aiotaan tehdä sekä muodostamalla arvio hulevesien laadun ja määrän muutoksista. Arvioinnissa on lisäksi huomioitava rakentamisen aikaisen pölyn vaikutukset. Edellä mainittujen täydennysten jälkeen hankkeen yhteisvaikutukset on arvioitava täydennysten valossa ja esittää arviossa hankkeet, joiden suhteen yhteisvaikutusarviointia on tehty. Arvioinnissa tulee myös huomioida luontotyyppien edustavuus ja luontotyyppihin kohdistuvat vaikutukset tulee suhteuttaa edustavuuteen ja luontotyyppin herkkyyteen arvioiduille muutoksille sekä esittää arvio siitä, kuinka iso osa luontotyyppistä altistuu vaikutuksille.

Lieventävissä toimissa tulee varautua jo suunniteltujen lieventämistoimien lisäksi happamien sulfaattimaiden ja happamien vesien esiintymään, vaikka Lupa- ja valvontavirasto yhtyykin näkemykseen siitä, että näiden esiintyminen on epätodennäköistä.

2 Asian käsittelijät

Asian on esitelty luonnonsuojelun ylitarkastaja Harri Kovakoski ja ratkaissut ylitarkastaja Toni Etholén Lausunto on hyväksytty sähköisesti. Merkintä hyväksynnästä on lausunnon viimeisellä sivulla.

3 Maksun peruste

Luonnonsuojelulain 35 §:ssä tarkoitettu Natura-arviointia koskeva lausunto on valtioneuvoston asetuksen (1177/2025) liitteen mukaan Lupa- ja valvontaviraston maksullinen julkisoikeudellinen suorite, josta peritään ajankäyttöön perustuva maksu (83 euroa/tunti). Lausunnon valmisteluun on käytetty 23 työtuntia.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että lausunnosta perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua Lupa- ja valvontavirastosta kuuden kuukauden kuluessa tämän lausunnon antamispäivästä. Suoritemaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on liitteenä.

Lupa- ja valvontavirasto

Postiosoite: PL 20, 13035 LVV

Puhelinvaihe: 0295 254 000

kirjaamo@lvv.fi | lvv.fi

Tämä asiakirja LVV-U/64944/2026 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LVV-U/64944/2026 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Etholén Toni 24.06.2026 10:45

Esittelijä Kovakoski Harri 24.06.2026 10:58